Projekt

z dnia 18 listopada 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BĘDZINO

z dnia 18 listopada 2026 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2027 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, poz.912, poz. 1273), art. 4^1 ust. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151,z 2026 r. poz. 875), oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939,z 2026 r. poz. 1004), **Rada Gminy Będzino uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2027 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Będzino.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2027 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2027 ROK

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR …./…..2026R
RADY GMINY BĘDZINO Z DNIA ……2026 R.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2027 ROK

I. WPROWADZENIE.

Gmina Będzino na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii ma obowiązek corocznego uchwalania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, określającego obszary, w których podejmowane będą działania.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2027 rok – zwany dalej Programem – określa lokalną strategię profilaktyki, minimalizację szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z następujących problemów:

Alkohol to jedna z najbardziej śmiercionośnych i chorobotwórczych substancji psychoaktywnych dostępnych legalnie na całym świecie. Nadużywanie alkoholu prowadzi do uzależnienia i przyczynia się do rozwoju ponad 200 innych chorób. Choroba alkoholowa prowadzi do niewydolności organizmu ludzkiego, często nieodwracalnych uszkodzeń jego organów lub śmierci.
Alkoholizm jest chorobą społeczną. Spożywanie napojów alkoholowych w fazie choroby powoduje liczne negatywne skutki degradujące życie alkoholika. Nałóg szkodzi alkoholikowi i jego otoczeniu. Najczęściej „ofiarami" alkoholików stają się ich partnerzy i dzieci. Alkoholizm zaburza normalne postrzeganie świata i ludzi, a rodzina alkoholika cierpi na tym najbardziej. W rodzinach z problemem alkoholowym dochodzi również do sytuacji, w których zarówno uzależniony jak i pozostali członkowie rodziny zaprzeczają uzależnieniu. Poczucie wstydu, strach przed społecznym napiętnowaniem oraz konfrontacją z rzeczywistym problemem są silniejsze od prawdy. Alkoholizm powoduje rozwój przemocy psychicznej, seksualnej, ekonomicznej. Może być przyczyną utraty pracy oraz kardynalnych zaniedbań w procesie wychowania dzieci. Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym gorzej radzą sobie w kontaktach społecznych i nabywają podatność na uzależnienie w życiu dorosłym.
Szkód powodowanych przez alkohol nie można całkowicie uniknąć, ale można zmniejszyć destrukcyjne skutki nadużywania alkoholu. Na każdym etapie kształtowania się uzależnienia od alkoholu oraz szkód społecznych, które powoduje alkoholizm, niezbędna jest profesjonalna pomoc profilaktyczna i terapeutyczna.

„Narkomania" to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie". Światowa Organizacja Zdrowia definiuje uzależnienie jako psychiczny i fizyczny stan powstały w wyniku interakcji substancji chemicznej z żywym organizmem. Charakterystycznym następstwem tej interakcji jest przemożna chęć ponownego przyjęcia substancji psychoaktywnej w celu doświadczenia oczekiwanego wpływu na psychikę lub aby uniknąć nieprzyjemnych objawów wynikających z deficytu substancji.
Narkomania, obok uzależnienia od alkoholu i nikotyny, należy do najpoważniejszych problemów społecznych przełomu dwóch stuleci. Dodatkowo mamy do czynienia z gwałtownym wzrostem liczby nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy, para narkotyków). Obserwujemy gwałtowny wzrost

uzależnień od leków i suplementów diety (lekomania) oraz postępującą destygmatyzację tzw. miękkich narkotyków. W efekcie swoistej „mody" na stymulowanie się narkotykami i upowszechnianie poglądów o niskiej szkodliwości substancji psychoaktywnych, dzieci i młodzież stają się łatwym celem dla osób zajmujących się rozpowszechnianiem narkotyków. Jest to zjawisko niepokojące, zarówno ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia osób używających substancji psychoaktywnych, jak i dla zdrowia publicznego, zwłaszcza w kontekście chorób zakaźnych, takich jak HIV, wirus żółtaczki typu B i C, gruźlica, choroby przenoszone drogą płciową i inne.
Nadużywanie substancji psychoaktywnych powoduje szkody społeczne, głównie w funkcjonowaniu rodziny, jak i w sferze działalności zawodowej i gospodarczej, może być przyczyną ubóstwa, bezrobocia, konfliktów z prawem, prostytucji, przemocy, bezdomności, hazardu, alkoholizmu. Tempo współczesnego życia, presja społeczna nakazująca godzenie rosnących standardów wydajności i jakości pracy z codziennymi obowiązkami życia rodzinnego, sprzyjają sięganiu po środki psychoaktywne. W ślad za tym wzrasta dostępność fizyczna i ekonomiczna do narkotyków. Liczba osób eksperymentujących z narkotykami i już uzależnionych, szukających pomocy, stale rośnie. Największe obawy budzi zjawisko wzrostu zagrożenia narkomanią wśród młodzieży, a także obniżanie się granicy wieku osób mających po raz pierwszy kontakt ze środkami psychoaktywnymi.

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej.
W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np.: nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność.
Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Osoba uzależniona powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu.
Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, hazard, objadanie się, ortoreksja (nadmierna koncentracja na zdrowym jedzeniu), uzależnienie od seksu lub pornografii, pracoholizm, uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych, uzależnienie od użytkowania sieci internetowej, fonoholizm (uzależnienie od telefonu komórkowego), kleptomania (przymus dokonywania kradzieży), uzależnienie od środków masowego przekazu, tanoreksja (uzależnienie od opalania się), bigoreksja (przesadna dbałość o sylwetkę), uzależnienie od zabiegów medycyny estetycznej i chirurgii plastycznej.
Jednakże większość uzależnień behawioralnych to zachowania bagatelizowane przez otoczenie czy wręcz akceptowane społecznie. Takie nastawienie nie sprzyja diagnozowaniu i leczeniu uzależnień behawioralnych. Doskonałymi przykładami są pracoholizm czy bigoreksja. O pracy w nadgodzinach mówimy z szacunkiem oraz okazujemy uznanie osobom, które poświęcają wiele czasu i pieniędzy, aby utrzymać piękną sylwetkę.
Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci i młodzieży. Jednym z takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technologicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak

komputery i smartfony.

Osoby pijące alkohol mogą wielokrotnie w ciągu swojego życia zmieniać wzór spożywania alkoholu od abstynencji, poprzez picie o niskim poziomie ryzyka, do spożywania alkoholu w sposób wysoce ryzykowny i szkodliwy. Niektóre z nich się uzależnią. Ktoś, kto dzisiaj pije alkohol na poziomie niskiego ryzyka może w wyniku różnego rodzaju okoliczności zwiększyć swoje picie do poziomu wysokiego ryzyka. Abstynent może w każdej chwili zacząć pić, a osoba uzależniona może zostać abstynentem.

Ryzykowne spożywanie alkoholu to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasowym) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Szkodliwe picie alkoholu to taki wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy.

Tak jak w przypadku każdego innego uzależnienia, uzależnienie behawioralne jest chorobą, która w postępujący sposób zaczyna wyniszczać życie człowieka. Człowiek uzależniony często nie zdaje sobie przy tym sprawę, że cierpi na tą chorobę, ukrywa ją przed otoczeniem ze strachu przed konsekwencjami i z powodu wstydu, jaki zwykle odczuwa. Nieleczony nałóg niestety zawsze się nasila powodując coraz poważniejsze negatywne skutki w życiu osoby, które mogą być powstrzymane jedynie poprzez poszukanie pomocy i podjęcie leczenia tego zaburzenia. Ważne jest by pamiętać, że jeśli uzależnienie współwystępuje z innymi zaburzeniami czy problemami (np. depresją), to jeśli te inne nie zagrażają życiu osoby lub zupełnie nie destabilizują jej funkcjonowania, to wtedy zawsze uzależnienie powinno być leczone w pierwszej kolejności.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2027 stanowi zbiorcze zestawienie działań w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii wynikających z następujących dokumentów:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023, poz.2151 z 2026 r. poz. 875),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023, poz. 1939 z 2026 r. poz. 1004)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 642, z 2025 r. poz.1886, z 2026 r.poz. 923),

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2027 realizuje jeden z głównych celów strategicznych, mówiący o stymulacji społeczności lokalnej do zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień. Cel ogólny programu będzie realizowany poprzez działania profilaktyczne, leczenie, rehabilitację, ograniczanie szkód zdrowotnych,

reintegrację społeczną, ograniczanie podaży, badania i monitoring. Celem towarzyszącym będzie monitorowanie zjawiska związanego z zażywaniem środków zastępczych, tzn. produktów zawierających substancje psychoaktywne, potocznie nazywanych dopalaczami oraz poszukiwanie nowych propozycji profilaktycznych.
Lokalna diagnoza dotycząca używania środków psychoaktywnych oraz wiążących się z tym problemów społecznych jest podstawą do nakreślenia działań w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

III. RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.

Na terenie Gminy Będzino zamieszkuje **8155** mieszkańców (stan: 07.10.2026 r.). Obecnie obowiązujące limity ilości poszczególnych zezwoleń ustalono Uchwałą NR XLIV Rady Gminy Będzino z dnia 29 czerwca 2018 r. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

Tabela nr 1
Uchwalona maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Będzino (źródło: dane własne)

Rodzaj spożycia	Razem	Do 4,5% zaw. Alkoholu oraz na piwo	Pow. 4,5% do 18% zaw. alk. (oprócz piwa)	Powyżej 18% zaw. alkoholu
Poza miejscem sprzedaży (sklepy)	100	35	35	30
W miejscu sprzedaży (gastronomia)	25	15	5	5

Jeśli chodzi o liczbę aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, to jest ona względnie stała. Jedynie podczas sezonu letniego można zanotować minimalny wzrost liczby zezwoleń wydawanych dla lokali gastronomicznych, które są wygaszane po okresie wakacyjnym. Przedstawia to poniższa tabela:

Tabela nr 2
Liczba aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Będzino na dzień 07 październik 2026 r. (źródło: dane własne)

Rodzaj spożycia	Razem	Do 4,5% zaw. alkoholu oraz na piwo	Pow. 4,5% do 18% zaw. alk. (oprócz piwa)	Powyżej 18% zaw. alkoholu
Poza miejscem sprzedaży (sklepy)	52	17	18	17

W miejscu sprzedaży (gastronomia)	18	11	5	2

Na przykładzie liczby wydawanych zezwoleń jednorazowych widać, że w 2026r można zauważyć stabilny poziom wydanych zezwoleń. Koncesje te wydawane są przedsiębiorcom już posiadającym stałe (aktywne) zezwolenia, obsługującym dodatkowo m.in. imprezy, festyny. Trzeba tu jednak zaznaczyć, że bezpośredni wpływ na ilość zezwoleń jednorazowych ma ilość imprez plenerowych, organizowanych na obszarze gminy.

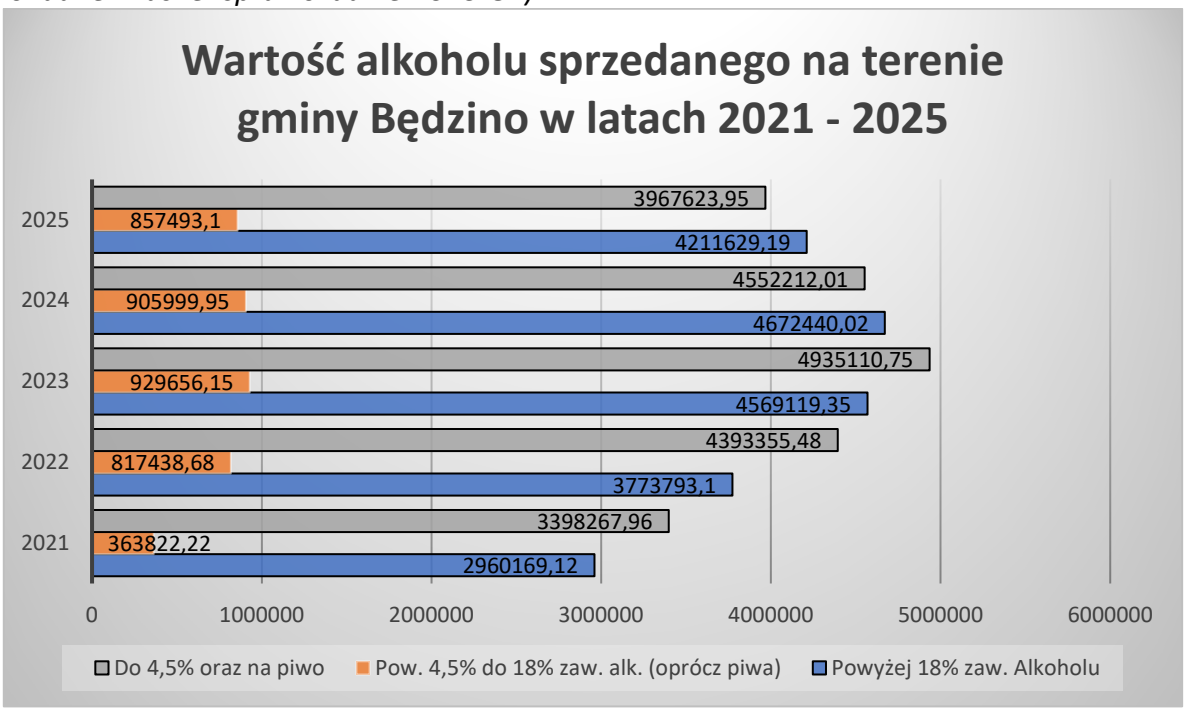
Tabela nr 3
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w gminie Będzino w latach 2022-2026
(źródło: dane własne – sprawozdanie KCPU G1)

Rok	2022	2023	2024	2025	2026
Liczba zezwoleń jednorazowych	12	9	10	12	9

Na wykresie nr 1 przedstawiono dane dotyczące wartości sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Będzino w latach 2021-2025, określone na podstawie składanych corocznie oświadczeń przez przedsiębiorców. W 2025 r. sprzedaż napojów alkoholowych w gminie jest na lekko wyższym poziomie jak w roku ubiegłym.

Wykres nr 1

Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy w latach 2021-2025
(źródło: dane własne- sprawozdanie KCPU G1)

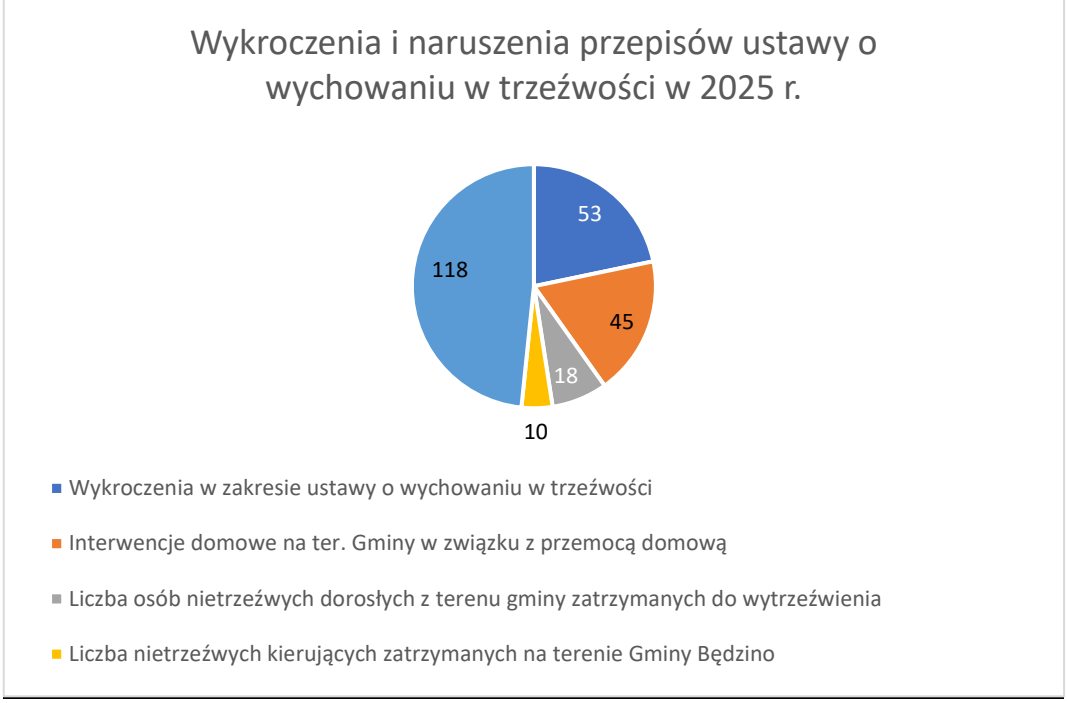
Analiza danych za lata 2021– 2025 dotycząca liczby wydanych decyzji:

W przedmiotowym okresie nie wydano decyzji cofających posiadane zezwolenia z powodu naruszeń przewidzianych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nie wygaszono również zezwoleń z powodu braku opłaty za korzystanie z zezwoleń. Jedyne decyzje wygaszające wydane przez Wójta Gminy to decyzje podjęte na wniosek przedsiębiorcy, z powodu likwidacji punktu sprzedaży. Związane jest to z sezonowością działalności danego punktu.

W toku prac nad niniejszym programem pozyskano informacje dot. min.: wykroczeń i naruszeń przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w 2025 r. (wykres nr 2). Poproszono następujące podmioty o udzielenie potrzebnych informacji:

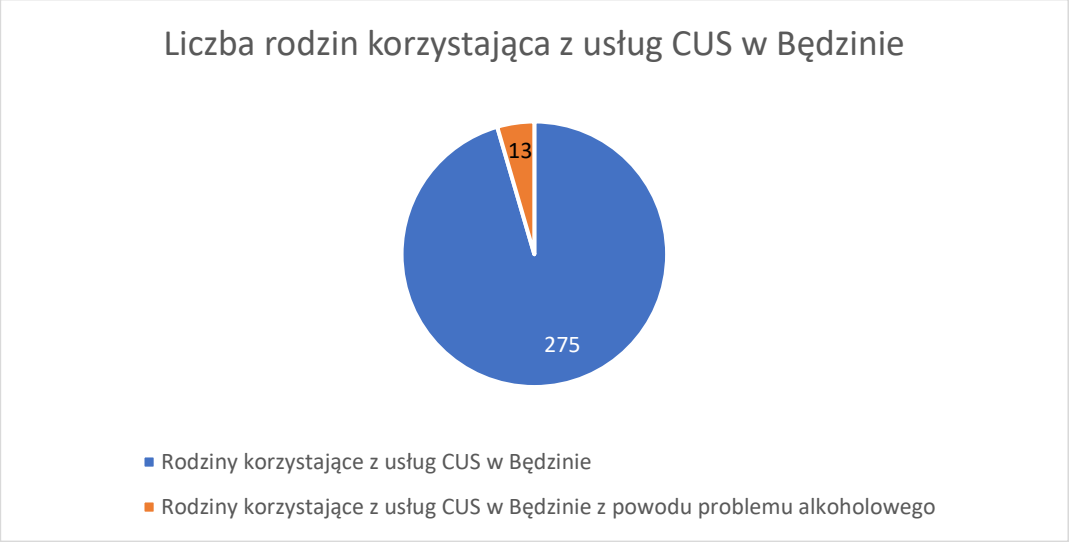
- Centrum Usług Społecznych w Będzinie;
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Będzino;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie;
- Komendant Miejski Policji w Mielnie;
- Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zatrudniony w Punkcie Konsultacyjnym w Będzinie.

Wykres nr 2
Informacje dot. wykroczeń i naruszeń przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości na terenie Gminy Będzino w 2025 r. (źródło: dane Komisariatu Policji w Milenie)

Na podstawie informacji uzyskanych w Centrum Usług Społecznych w Będzinie i Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Będzino ustalono, że liczba rodzin korzystających z usług pomocy społecznej utrzymuje się w różnych latach na podobnym poziomie, jednak z metodologicznych względów przedstawiono w niniejszym Programie w 2025 r. Centrum Usług Społecznych nie odnotował wśród swoich beneficjentów osób z problemem narkomanii.

Wykres nr 3
Liczba rodzin korzystająca z CUS m.in. z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu lub narkotyków w roku 2025 (źródło: dane CUS)

Utworzenie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar należy, wg przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. do zadań własnych gminy. Zespół ten zajmuje się przede wszystkim przeciwdziałaniem występowania zjawisk jak również realizuje zadania wyznaczone przez Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar– zarówno działania zapobiegające występowaniu przemocy jak i te, mające ochronić ofiary przemocy . W skład Zespołu wchodzą, zgodnie z ww. ustawą, przedstawiciele następujących instytucji: Centrum Usług Społecznych , policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowych, kurator zawodowy oraz przedstawiciel Urzędu Gminy Będzino, zajmujący się w ramach swoich obowiązków służbowych profilaktyką uzależnień.

Na podstawie informacji Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Będzino ustalono, że w 2025 r. uruchomiono nowych 9 Niebieskich Kart, 11 to kontynuacja założonych u osób, które nadużywały alkoholu, co z kolei było przyczyną stosowania przez nie przemocy .

Oprócz powyższego należy zauważyć, że na terenie Gminy Będzino funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, który świadczy dla mieszkańców gminy usługi z zakresu uzależnień i przemocy. Specjalista d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie był dostępny dla wszystkich chętnych w każdy wtorek, w godzinach od 15^{30} do 19^{30}. W zależności od poszczególnego przypadku, pracuje z indywidualnymi klientami, rodzinami lub z grupą.

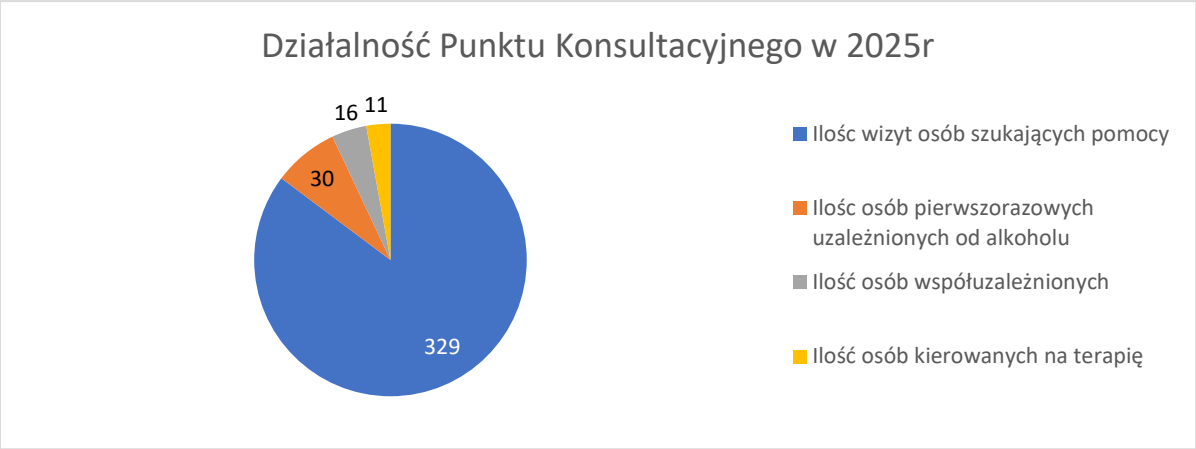
W Punkcie Konsultacyjnym funkcjonuje również gminna grupa Anonimowych Alkoholików „Tęcza", której mityngi odbywają się w godzinach otwarcia Punktu.

Prowadząca Punkt Konsultacyjny zaobserwowała, że do punktu zgłaszały się osoby z problemem alkoholowym bez odbytego leczenia, głównie zmotywowane przez rodzinę, pracodawcę, pracownika socjalnego. Praca z tymi osobami polegała na mikro edukacji nt. uzależnień, motywowaniu do podjęcia terapii i utrzymaniu abstynencji, ale przede wszystkim na przełamywaniu oporu przed rozmowa na temat swojego uzależnienia. Osoby te miały szansę rozpoznać u siebie objawy uzależnienia, zrobić autodiagnozę oraz w grupie innych uzależnionych skonfrontować swoje przekonania na temat picia i wyobrażeń, kto to jest osoba nadużywająca alkohol. Nabywały umiejętności rozpoznawania u siebie głodu alkoholowego i reagowania na sygnały głodu. Miały okazję w rozmowie z prowadzącym przećwiczyć odmawianie picia, co jest dla osób uzależnionych bardzo dużym problemem.

Praca z członkami rodzin osób uzależnionych polegała na uczeniu umiejętności radzenia sobie ze złością, wstydem, na nauce komunikowania się, nauką mówienia nie, nad rozpoznawaniem i zmianą schematów myślenia bliskiej osoby. Osoby te oczekiwały gotowej recepty i załatwienia szybko i skutecznie sprawy leczenia bliskiej osoby. Praca z nimi polegała głównie na motywowaniu do podjęcia terapii i wyjaśnieniu procedur dostępnych w Gminnej Komisji Rozwiazywania Problemów Alkoholowych oraz zakresu uprawnień jakimi może posługiwać się Punkt Konsultacyjny.

Działania podejmowane przez Punkt Konsultacyjny w 2025 r. przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres nr 4
Działania podejmowane przez Punkt Konsultacyjny w okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2025 r. (źródło: dane własne)

IV. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY BĘDZINO.

Na terenie gminy Będzino, przeprowadzona została diagnoza problemów społecznych takich jak: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, uzależnienia behawioralne, przemoc i uzależnienia w rodzinie, przemoc rówieśnicza. Badanie przeprowadziła firma zewnętrzna i została wykonana zgodnie z metodologią ilościową. W przypadku uczniów oraz mieszkańców zastosowano badanie ankietowe za pomocą techniki CAWI (Computer Assisted Web Interviews). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie. Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badań, udzielono informację o całkowitej anonimowości oraz zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

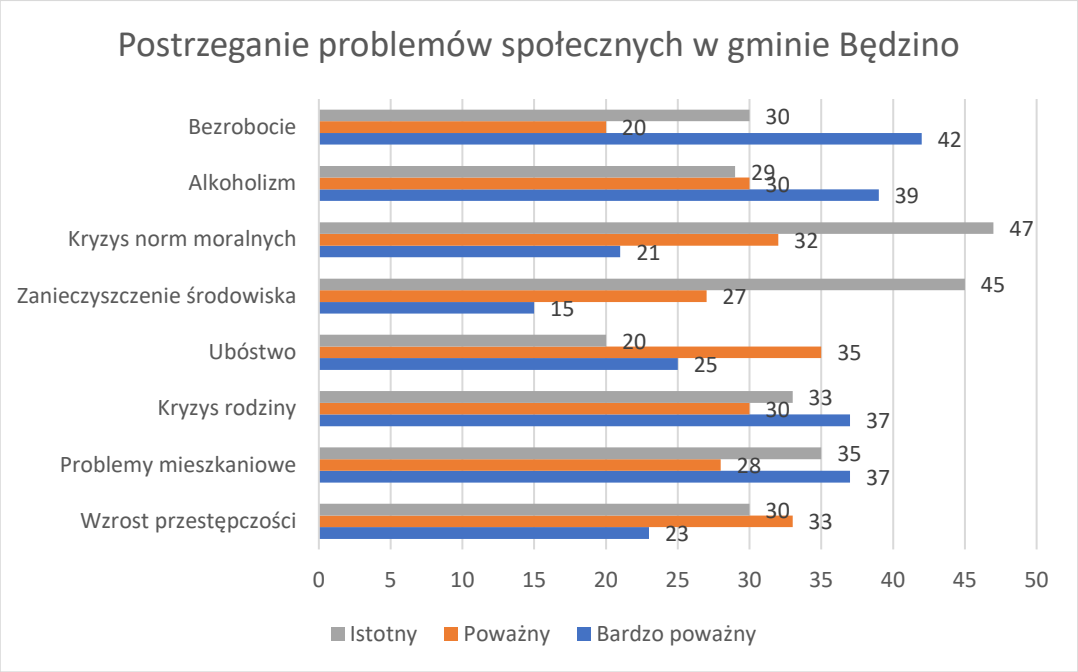
Badania wśród sprzedawców napojów alkoholowych zostały wykonane za pomocą techniki CATI(Computer-Assisted Tlelphone Interviewing), która jest bardzo często wykorzystywana w badaniach rynkowych ze względu na krótki czas zbierania danych. Polega na przeprowadzeniu ankiety poprzez rozmowę telefoniczną z respondentem.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw pod względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, uzależnienia behawioralnego oraz zjawiska przemocy. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie czterech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców gminy, uczniów szkół podstawowych oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Każda z tych grup

wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze rozumienie problemów.

Uczestnicy badania ankietowego mieli za zadanie ocenić, które wybrane problemy społeczne są najistotniejsze na terenie gminy Będzino. Najpoważniejszym problemem wg respondentów jest bezrobocie. Alkoholizm znalazł się na drugiej pozycji. Te problemy wymagają, zdaniem przebadanych mieszkańców, wzmożonych działań oraz szczególnego zaangażowania władz.

Wykres nr 5
Postrzeganie problemów społecznych przez ankietowanych mieszkańców gminy Będzino – w procentach. Pytania wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100% (źródło: dane własne – Diagnoza problemu uzależnień na terenie Gminy Będzino, Atelier Centrum Profilaktyki i reedukcji.)

Pozostałe problemy, które również można zauważyć w odpowiedziach badanej grupy mieszkańców to kolejno: narkomania, starzenie się społeczeństwa, przemoc, zachowania behawioralne, narkomania i problem osób chorych na AIDS/ nosicieli wirusa HIV.

Problemy społeczne w gminie Będzino. Główne kierunki.

Problem alkoholowy.
Alkoholizm to nic innego jak zaburzenie, które polega na całkowitej utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Nie dotyczy on jednej grupy społecznej i zdarza się równie często wśród ludzi biednych i słabiej wykształconych jak wśród inteligencji, artystów i ludzi zamożnych. Alkohol to okrutna używka, bo przez większość osób rozpoczynających picie jest traktowany jako eliksir szczęścia. Jednak w parze z alkoholizmem idą min.: rozkład życia rodzinnego, przemoc w rodzinie, utrata pracy i pozycji społecznej, konflikt z prawem, choroby i inne szkody zdrowotne. Dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują wyraźnie, że konsekwencje nadużywania alkoholu przez bliskich (np. przemoc domowa, rozpad rodzin, problemy finansowe) dotykają pośrednio nawet **12 milionów obywateli.** W Polsce problem klinicznego uzależnienia (alkoholizmu) dotyczy bezpośrednio około **900 tysięcy do 1,2 miliona Polaków**.

Według najnowszych raportów Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), **spożycie alkoholu w Polsce od kilkunastu miesięcy wyraźnie spada i w 2025 roku wyniosło średnio 8,3 litra czystego alkoholu na jednego mieszkańca**. To spadek z poziomu 8,8 litra w 2024 roku. Analizując ten problem wśród dorosłych mieszkańców gminy widzimy, że spożywanie alkoholu zadeklarowała zdecydowanie większość dorosłych mieszkańców gminy Będzino, tj.80%. Wśród nich, blisko połowa sięga po niego w sposób okazjonalny, czyli kilka razy w roku (45%). Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga 10% mieszkańców Gminy, w tym 3% stanowią osoby pijące codziennie. Wśród badanej grupy najpopularniejszym napojem alkoholowym jest wino a zaraz po nim piwo, co stoi w sprzeczności do wartości sprzedanego alkoholu na terenie gminy w kolejnych latach. Wg oświadczeń składanych corocznie przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia, najpopularniejszym trunkiem jest piwo. Wino jest najrzadziej kupowanym alkoholem.

Jeśli chodzi o zagrożenia, które można zauważyć wśród respondentów, to są to min. fakt, że 8% z nich wykonywała swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu. Na szczególna uwagę zasługuje fakt, że do kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu przyznało się 5% respondentów (wśród osób spożywających alkohol), przy czym 3% zadeklarowało, iż sytuacja była jednorazowa, natomiast 2% zdarza się to często. Niepokój może budzić także fakt, że co trzeci badany widział w gminie Będzino kobiety w ciąży spożywające alkohol.

Problem nikotynizmu.

Kolejnym badanym problemem był problem uzależnienia od papierosów. Jeśli chodzi o jego skalę, to przyznało się do niego 42% badanych, z czego 21% pali codziennie. Uzależnienie od nikotyny jest jednym z najsilniejszych uzależnień od środków psychoaktywnych i jest też jednym z najpowszechniejszych w polskim społeczeństwie. Palenie tytoniu jest swoistym połączeniem dwóch rodzajów uzależnienia – uzależnienia farmakologicznego od nikotyny i uzależnienia behawioralnego, od czynności palenia i przyjemności, która z nią się wiąże.

Ważnym wnioskiem z badania jest fakt, że nie wszyscy respondenci zdaja sobie sprawę ze szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Pozytywnym wynikiem ankiety gminnej jest niewątpliwie fakt, że aż 65% respondentów twierdzi, że palenie papierosów jest szkodliwe dla zdrowia. Mimo tej wiedzy ankietowani decydują się na sięganie po wyroby tytoniowe lub e-papierosy, które zawierają nikotynę.

Narkomania.

Narkomania to w skrócie powszechnie znane uzależnienie od narkotyków, czyli substancji psychoaktywnych, które mają wpływ na czynności naszego mózgu. Charakteryzuje się przede wszystkim tzw. głodem narkotycznym, który jest niczym innym tylko fizycznym cierpieniem spowodowanym odstawieniem substancji i prowadzi do zdobycia narkotyku za wszelką cenę.

Choć problem narkotykowy jest często stawiany w jednym szeregu z alkoholizmem czy nikotynizmem, to z perspektywy ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Będzino jest on problemem marginalnym. Tylko 8% badanych przyznało się do jakiegokolwiek kontaktu z tymi używkami a 1% zażywa je codziennie. Jeśli zaś chodzi o rodzaj zażywanych narkotyków, to dominuje marihuana i kokaina, na końcu skali znalazły się zaś dopalacze. Zdecydowana większość uczestników ankiety nie potrafiła ocenić możliwości pozyskania narkotyków na terenie gminy – tylko 4% z nich uważa, że takie substancje są łatwo dostępne. Podobnie rzecz ma się, gdy mowa o dopalaczach – jedynie 4% ankietowanych twierdzi, że można je dostać bez trudu na terenie gminy Będzino. Większość badanej grupy (99%) zgodnie jednak twierdzi, że każdy narkotyk jest niebezpieczny dla człowieka i może prowadzić do uzależnienia już po pierwszym użyciu. Może to świadczyć o stosunkowo szerokiej wiedzy na temat narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Uzależnienie behawioralne

Uzależnienia behawioralne (czynnościowe) - to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności(lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.

Objawy uzależnienia behawioralnego - określona czynność (grupa czynności) staje się nałogowa wtedy, gdy towarzyszy jej silne pragnienia lub wewnętrzny przymus jej podejmowania (tzw. głód) z coraz większą częstotliwością (zwiększanie się tolerancji) oraz następujące trudności w kontrolowaniu zachowań z nią związanych. W sytuacji ograniczenia lub przerwania czynności występują czynności abstynencyjne (fizjologiczne : bezsenność, nadmierna potliwość, drżenie rąk, ból głowy ; psychologiczne : wstyd, poczucie winy, nasilona lękliwość, rozdrażnienie, zachowania agresywne). Osoba uzależniona powtarza określone zachowania pomimo ich wyraźnej szkodliwości dla jej codziennego funkcjonowania w różnych sferach życia.

Przykłady uzależnień behawioralnych – hazard, uzależnienie od sieci internetowej/ komputera,
pracoholizm, zakupoholizm uzależnienie od seksu/pornografii, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się, uzależnienie od operacji plastycznych i inne. Uzależnienia behawioralne określa się mianem tzw. Nowych uzależnień, w których „substancje chemiczne nie odgrywają żadnej roli „, a ich przedmiotem są „zachowania i działania akceptowane społecznie.''

Uzależnienia przestały być kojarzone już tylko z substancjami psychoaktywnymi (narkotykami, alkoholem ,lekami). Pojawienie się zależności od czynności spowodowało, że terminologia została rozszerzona o uzależnienia behawioralne.
Leczenie uzależnień behawioralnych poprzedzone jest rozpoznaniem i diagnozą. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie badań i wywiadu lekarskiego dotyczącego zachowań pacjenta. Postawienie diagnozy umożliwia wdrożenie odpowiedniego leczenia. W przypadku uzależnień behawioralnych leczenie opiera się na terapii grupowej. Niezwykle skuteczna jest też psychoterapia indywidualna, podczas której chory wspólnie z psychoterapeutą może na bieżąco rozwiązywać swoje wątpliwości , otrzymuje niezbędne wsparcie i zrozumienie oraz pomoc w wyjściu z nałogu.

Przepracowywane są również obecne problemy życiowe osoby tak by umiała sobie z nimi radzić bez sięgania po ukojenie, jakie dawał jej nałóg. Bardzo istotnym elementem tej formy terapii, jest wsparcie grupy ludzi, którzy zmagają się z tym samym lub podobnym uzależnieniem. Z tego względu, terapia powinna zawsze odbywać się dwutorowo – spotkania indywidualne plus grupowe, lub mityngi (spotkania samopomocowe osób uzależnionych).

Przemoc.

Pod tym terminem kryje się intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił, narzuca prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienie i szkodę. Jeśli wszystkie te warunki zostaną spełnione, wówczas możemy mówić o przemocy. Wg Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet stwierdzono, że *„(…) przemoc domowa, fizyczna i moralna mężczyzn wobec kobiet stanowi jedno z*

najpoważniejszych pogwałceń praw człowieka – prawa do życia oraz do nietykalności fizycznej i psychicznej (…)".

Na początek ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akt przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali na: psychiczną (80%), fizyczną oraz zaniedbania (20%) grożenie. Choć badani mieszkańcy gminy w większości poprawnie klasyfikują zachowania związane z przemocą, to sporo zachowań przemocowych nie została przez nich za takie uznana. Problem ten wymaga zastosowania profilaktyki uniwersalnej, skierowanej do wszystkich mieszkańców gminy.

V. ZASOBY KADROWE.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie. Głównymi zadaniami komisji są min.: opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przygotowywanie gminnych uchwał dot. rozmieszczenia i limitów ilości punktów sprzedaży alkoholu, kierowanie osób dotkniętych alkoholizmem na spotkania z specjalista w Punkcie Konsultacyjnym, Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień ANON, opracowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Będzino w zakresie procedury Niebieskiej Karty, a także szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych i kontrola placówek, w których odbywa się sprzedaż alkoholu, motywowanie osób do zaprzestania spożywania alkoholu.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Będzino – pomaga min.: osobom i rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w przezwyciężaniu ich problemów, podejmuje pomoc i niezbędną interwencję w momencie kryzysowym. Ponadto współdziała z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu i przeciwdziałaniu przemocy np. zawiadamia prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa.

Szkoły podstawowe i przedszkola na terenie gminy Będzino: oprócz swoich ustawowych zadań podejmują min.: szereg działań profilaktycznych wobec dzieci z terenu gminy, które mogą być dotknięte problemem uzależnień lub przemocy , wprowadzają do swoich programów nauczania rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałaniom Uzależnieniom rekomendowane programy profilaktyczne, min. takie jak „Unplugged" czy „Przyjaciele Zippiego", uczestniczą lub inicjują procedurę założenia Niebieskiej Karty.

Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie prowadzący świetlice opiekuńczo – wychowawcze – pełni min.: funkcje pomocnicze w zapewnieniu opieki i wychowania dzieci i młodzieży, angażuje się w działania profilaktyczne i prezentuje podopiecznym alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, z dala od używek. Oprócz tego, poprzez swoje działania integruje lokalne społeczności i zacieśnia więzy rodzinne i międzypokoleniowe podczas imprez integrujących mieszkańców.

Centrum Usług Społecznych w Będzinie: prowadzi min.: pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi problemami społecznymi takimi jak uzależnienia, ubóstwo czy przemoc, prowadzi integrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, motywuje do podjęcia leczenia odwykowego, uruchamia procedurę Niebieskiej Karty w sytuacji występowania przemocy.

Zespół dzielnicowych w Będzinie, Komisariat Policji w Mielnie – wśród wielu zadań można wyróżnić min.: ochronę rodziny przed sprawcą przemocy, kontrolę funkcjonowania placówek prowadzących obrót alkoholem, egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzi

również systematyczne kontrole trzeźwości kierowców, interweniuje w przypadkach zakłócania porządku publicznego, uruchamia procedurę Niebieskiej Karty w sytuacji występowania przemocy .

Sąd Rejonowy w Koszalinie m.in.:

- III Wydział Rodzinny i Nieletnich: orzeka o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz ustanawia nadzór kuratora, podejmuje działania wobec rodzin niewydolnych wychowawczo,
- II Wydział Karny: orzeka w sprawach przemocy domowej oraz czynów zabronionych popełnianych przez sprawców będących pod wpływem alkoholu,

Prokuratura Rejonowa w Koszalinie m.in.: kieruje do sądu wnioski o objęcie obowiązkiem leczenia odwykowego, prowadzi działania zmierzające do ukarania osób stosujących przemoc.

Placówki szpitalne min.: udzielają wczesnej specjalistyczne pomocy medycznej pacjentom pod wpływem alkoholu i środków odurzających, udzielają wsparcia i prowadzą pacjentów uzależnionych, uruchamiają procedurę Niebieskiej Karty w sytuacji występowania przemocy w rodzinie.

Placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Do ich zadań należą m.in.: wczesne rozpoznawanie u pacjenta ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu i wynikających z tego szkód zdrowotnych, podejmuje interwencje w celu ograniczania picia alkoholu przez pacjentów, stosuje procedury przesiewowe służące wczesnemu wykrywania uzależnienia od alkoholu, kieruje osoby z podejrzeniem uzależnienia do konsultacji w placówkach specjalistycznych, udziela podstawowych świadczeń osobom uzależnionym i współuzależnionym, uruchamia procedurę Niebieskiej Karty w sytuacji występowania przemocy , wydaje bezpłatne zaświadczenie lekarskiego dla osób doświadczających przemocy (obowiązek lekarza).

Organizacje pozarządowe – oprócz swoich statutowych zadań realizują również zadania publiczne w zakresie profilaktyki, określone w indywidualnym programie współpracy.

VI. ADRESACI PROGRAMU.

Adresatami niniejszego Programu są wszyscy mieszkańcy gminy Będzino, a zwłaszcza ci, którzy na co dzień borykają się z problemem uzależnień od alkoholu lub narkotyków, uzależnien. behaw. – uzależnieni oraz współuzależnieni, lub są dotknięci przemocą , która bardzo często jest następstwem powyższych nałogów.

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii określa zakres i formę zadań realizowanych jako zadanie własne gminy. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów, a także zmniejszania rozmiarów problemów już istniejących. Program na 2027 rok jest kontynuacją wielokierunkowych działań na rzecz zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych w społeczności lokalnej, rozwoju systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich bliskich oraz ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, których źródłem jest używanie w/w środków.

Jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania przedmiotowych problemów i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy.

VIII. CELE OPERACYJNE PROGRAMU.

1. Minimalizacja szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Zmniejszanie zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
2. Zmniejszanie poczucia bezradności w poszukiwaniu pomocy. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii. Rozwój form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej .
4. Zapewnienie pomocy opiekuńczej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem uzależnienia m.in. przez organizację letniego wypoczynku,(wynagrodzenia dożywiania dzieci i młodzieży, zakup materiałów, koszt wycieczek itp.)
5. Zwiększanie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, członków ich rodzin. Promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych.
6. Wspieranie środowisk anonimowych alkoholików poprzez finansowanie kosztów utrzymania i prowadzenia punktu konsultacyjnego, wzmacnianie kompetencji członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, i innych uzależnień przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie.

IX. ZADANIA, REALIZATORZY, WSKAŹNIKI PROGRAMU.

1. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjno – informacyjnym oraz realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych.

1) realizacja zadań mających na celu edukację profilaktyczną mieszkańców gminy Będzino poprzez:
   a) finansowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych/ artykułów prasowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
   b) finansowanie szkoleń dla osób zajmujących się problematyką rozwiązywania problemów uzależnień, min. szkolenia dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie, Zespołu Interdyscyplinarnego w Będzinie,

2) edukacja mieszkańców w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, rozwijająca umiejętności wychowawcze rodziców, poprawy relacji między uczniami poprzez m.in. warsztaty/ szkolenia dla nauczycieli, teatralne przedstawienia profilaktyczne, rekolekcje profilaktyczne,
3) realizacja szkolenia/ kursu dla osób prowadzących zajęcia pozalekcyjne (w tym sportowe) z zakresu znajomości strategii profilaktycznych, zasad pracy z dziećmi i młodzieżą z grupy ryzyka, sytuacji psychologicznej dzieci w rodzinie alkoholowej, m.in. pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy,
4) zakup materiałów, filmów edukacyjnych, literatury z zakresu profilaktyki i zagrożeń dla dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz osób prowadzących zajęcia profilaktyczne,
5) zakup materiałów, literatury, gadżetów z elementami profilaktycznymi (min. z hasłami przeciw przemocy, antyalkoholowymi i antynarkotykowymi) i dystrybucja ich podczas okolicznościowych gminnych imprez (np.: dożynki, wydarzenia sportowo – rekreacyjne, z okazji Dnia Niepodległości i in.),
6) zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno – informacyjnych, realizacja kampanii informacyjnej/ szkolenia dla przedsiębiorców i ich pracowników z zakresu m.in. zakazu sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim, konieczności weryfikacji wieku młodych klientów poprzez sprawdzenie dowodu osobistego,
7) realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych/ działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym dla dzieci i młodzieży m.in. z rodzin z problemem alkoholowym poprzez wprowadzenie do prowadzonych zajęć elementów profilaktyki uniwersalnej oraz udział w przedstawieniach z zakresu profilaktyki.
8) organizacja pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicach, w celu prezentacji wychowankom alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu,
9) organizacja przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym (antynarkotykowych i antyalkoholowych, antybehawioralnym, antyprzemocowym.) podczas imprez plenerowych i festynów przygotowywanych przez poszczególne jednostki pomocnicze Gminy Będzino,
10) organizacja spotkań z mieszkańcami gminy, np.: podczas zebrań wiejskich, spotkań z kołami gospodyń, i in. w celu informowania jak najszerszego grona mieszkańców o punktach, gdzie mogą uzyskać pomoc w kryzysowych sytuacjach – przemocy czy uzależnień,
11) organizowanie zajęć i warsztatów profilaktycznych min. we współpracy ze specjalistami Centrum Psychoterapii i Leczenia ANON z Koszalina.

Realizatorzy

- Urząd Gminy Będzino i/lub
- Centrum Usług Społecznych w Będzinie i/lub
- Placówki oświatowe z terenu gminy i/lub
- Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie i/lub
- Jednostki pomocnicze Gminy Będzino i/lub
- Organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania :

- liczba przeprowadzonych kampanii/ szkoleń/ konferencji/ seminariów dotyczących problematyki uzależnień,
- liczba rodziców i nauczycieli uczestniczących w organizowanych dla nich zajęć,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach w ramach gminnego Programu.

2. Podejmowanie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych/ używania narkotyków oraz stosowania przemocy.

1) realizacja projektów w szczególności: rozpoznanie sytuacji dziecka i jego rodziny oraz podejmowanie działań w celu zabezpieczenia dalszej pracy z rodziną,
2) organizacja wsparcia przed i po leczeniu w zakładach opieki zdrowotnej poprzez działalność grup wsparcia o charakterze samopomocowym i edukacyjnym
3) organizowanie działań informacyjnych, min. kampanii i debat dotyczących problemów alkoholowych,
4) pomoc dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym poprzez spotkania z psychologiem, terapeutą rodzinnym specjalistą ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Punkcie Konsultacyjnym w Będzinie,
5) wsparcie osób doznających przemocy domowej powiązanej z nadużywaniem alkoholu przez osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc,
6) udzielanie pomocy osobom z problemem alkoholowym i ich rodzinom przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie, w szczególności:
   a) motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia,
   b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej,
   c) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego,
   d) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Będzino w sprawie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),
   e) kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń (zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),
   f) prowadzenie ewidencji osób uzależnionych i współuzależnionych zarejestrowanych w komisji,
   g) udział członków GKRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Będzinie.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie:

Wszyscy członkowie GKRPA w Będzinie otrzymują wynagrodzenie za udział w obradach Komisji w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za każde posiedzenie komisji lub udział w przeprowadzeniu kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych.

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpisana lista obecności na zebraniu Komisji. Brak uczestnictwa w posiedzeniu będzie skutkował niewypłaceniem wynagrodzenia.

7) udzielanie pomocy rodzinom, w której występuje problem uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez prowadzenie spotkań ze specjalistami, finansowanie zajęć terapeutycznych w tym spotkania absolwentów, min. poprzez organizację i prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Będzinie,
8) organizacja wsparcia przed i po leczeniu osób uzależnionych oraz rodzin min. poprzez dofinasowanie wyjazdów na rekolekcje trzeźwościowe i/lub pielgrzymki,
9) udział w szkoleniach i podnoszenie kwalifikacji osób realizujących program m. in. z zakresu uzależnień/ substancji psychoaktywnych, przemocy, współpracy zespołu interdyscyplinarnego gminnej komisji rozwiazywania problemów alkoholowych, procedur kierowania na leczenie odwykowe, metod pracy w rodzinie z problemem uzależnienia oraz przemocy, wypalenia zawodowe, strategii i technik radzenia sobie ze stresem, zasad kontroli i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zasad wydawania/ wygaszania/ cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizatorzy

- Urząd Gminy Będzino i/lub
- Centrum Usług Społecznych w Będzinie i/lub
- Gminna Komisja Rozwiazywania Problemów Alkoholowych w Będzinie i/lub
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Będzino i/lub
- Placówki oświatowe i/lub
- Jednostki pomocnicze Gminy Będzino i/lub
- Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie i/lub

Wskaźniki realizacji zadań

- liczba interwencji w związku ze spożywaniem alkoholu/ zażywaniem narkotyków w miejscach publicznych i prewencyjnego oddziaływania na osoby uzależnione,
- liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie,
- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie,

- liczba osób, które skorzystały ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego w Będzinie,
- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych skontrolowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie,
- liczba skontrolowanych przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych (na podstawie oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych),
- liczba wszczętych postępowań procedury Niebieskiej Karty przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Będzino oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie,
- liczba odbytych szkoleń dla osób realizujących program.

1. Podejmowanie działań o charakterze terapeutycznym, prowadzących m.in. do poprawy stanu psychofizycznego osób uzależnionych i ich rodzin.

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu/ narkotyków/behawioralnych, w tym dla osób stosujących przemoc ,
2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą :
   a) wsparcie osób doznających przemocy domowej;
   b) zajęcia opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci i młodzieży m.in. z rodzin z problemem alkoholowym realizowana w świetlicach Gminnego Ośrodka Kultury w Będzinie,
2) realizowanie kampanii, debat w świetlicach na terenie gminy,
3) organizowanie warsztatów i/lub spotkań z psychologami i pedagogami nt. asertywnej odmowy używek, obrony przed manipulacją itp.,
4) działania dla rodziców i dzieci prowadzone np.: podczas rodzinnych pikników czy festynów, aby pokazać jak można bawić się i miło spędzać czas bez używek,
5) zajęcia dla dzieci i młodzieży ze specjalistami do spraw uzależnień,
6) działania terapeutyczne prowadzone min.: przez teatralne spektakle terapeutyczne.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy Będzino i/lub
- Centrum Usług Społecznych w Będzinie i/lub
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Będzino i/lub
- Placówki oświatowe i/lub
- Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie i/lub
- Jednostki pomocnicze Gminy Będzino i/lub
- Organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadań:

- liczba pacjentów - którzy otrzymali pomoc w placówkach leczenia uzależnień,
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych w świetlicach gminnych,
- odsetek dzieci z rodzin z problemem alkoholowym uczestniczących w zajęciach organizowanych
  w świetlicach gminnych.
- liczba udzielonych porad pomocy psychospołecznej i prawnej,

2. Wspieranie procesu zdrowienia i prawidłowego funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od alkoholu/ narkotyków/behawioralnych i członków ich rodzin.

1) dofinansowanie letnich animacji i spotkań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży m.in. z rodzin z problemem alkoholowym, prowadzonych przez specjalistów z Centrum Psychoterapii i Leczenia ANON w Koszalinie,
2) profilaktyka uzależnień skierowana do grup ryzyka, m.in. uczniów szkół podstawowych,
3) zakup, legalizacja alkomatów ogólnodostępnych dla mieszkańców w celu samodzielnego sprawdzania stanu trzeźwości (działanie profilaktyczne),oraz policji,
4) działania związane z podniesieniem bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałanie zjawisku nietrzeźwości kierowców i piciu alkoholu w miejscach publicznych poprzez współpracę z policją podczas udziału w ogólnopolskiej kampanii „Przeciw Pijanym Kierowcom" jak również zakupu zakup materiałów, literatury, gadżetów z elementami profilaktycznymi (min. z hasłami przeciw przemocy, antyalkoholowymi i antynarkotykowymi) i dystrybucja ich podczas okolicznościowych gminnych imprez (np.: dożynki, wydarzenia sportowo – rekreacyjne, z okazji Dnia Niepodległości, spotkań w placówkach oświatowych i in.),

Realizatorzy:

- Urząd Gminy Będzino i/lub
- Centrum Usług Społecznych w Będzinie i/lub
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Będzino i/lub
- Placówki oświatowe i/lub
- Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie i/lub
- Jednostki pomocnicze Gminy Będzino i/lub
- Organizacje pozarządowe.

Wskaźniki realizacji zadań:

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w letnich zajęciach profilaktycznych w świetlicach gminnych,
- liczba uczniów biorących udział w zajęciach profilaktycznych prowadzonych w placówkach oświatowych gminy,
- liczba nietrzeźwych kierujących, zatrzymanych przez policję na terenie gminy.
- liczba zakupionych alkomatów

IX. MONITORING PROGRAMU.

1. Zlecanie badań, opracowań i innych raportów dotyczących problemu uzależnienia od alkoholu i narkotyków, behawioralnych na terenie gminy.
2. Weryfikacja projektów i zadań finansowanych w ramach Programu.
3. Podejmowanie współpracy z podmiotami realizującymi zadania w ramach Programu.

X. WYPOSAŻENIE WYKONAWCÓW/ REALIZATORÓW PROGRAMU.

1. Doposażenie realizatorów w sprzęt niezbędny do udzielania świadczeń.
2. Dofinansowanie kosztów lokalowych m.in. eksploatacja oraz innych podmiotów świadczących usługi na rzecz profilaktyki w zakresie wynikającym z realizacji Programu.
3. Dokonywanie zakupów, zlecanie usług, materiałów informacyjnych, edukacyjnych, literatury i czasopism specjalistycznych na potrzeby realizacji programu.
4. Sfinansowanie etatu i wyposażenia w sprzęt miejsca pracy zajmujących się realizacją programu oraz GKRPA

XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Jednostką odpowiedzialną za koordynację, realizację, monitoring efektywności programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie. Pozostałymi wspierającymi realizatorami są wskazane jednostki w programie, w ramach zatwierdzonych planów finansowych.

Źródłem finansowania niniejszego Programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2026 r.

Nadzór nad realizacją zadań sprawuje Wójt Gminy Będzino.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiazywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani został opracowany przez Inspektora ds. profilaktyki i spraw społecznych oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w składzie:

1. Ewa Antoszak – Przewodniczący Komisji
2. Rafał Turlej,
3. Jan Jaczewski.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 4^1 ust. 2,3 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023, poz. 2151, z 2026 r. poz. 875 oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.Dz.U.z2023,poz.1939, z 2026 r. poz. 1004), ze zmianami na podstawie uchwały z 17 grudnia 2021r o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym samorządy gminne są zobowiązane do corocznego uchwalania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Dzieje się tak dlatego, ponieważ w myśl cytowanych wyżej przepisów, działania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych należą do zadań własnych gminy.

Program taki musi być dostosowany do specyfiki danej gminy, uwzględniać w miarę możliwości wszystkie zagrożenia i problemy społeczne, które dotykają lokalnej społeczności. Niniejszy program powstał w oparciu o diagnozę problemów społecznych na terenie gminy Będzino, opracowaną przez wydawnictwo Atelier. Diagnoza opisuje skalę zagrożeń i problemów wynikających ze stosowania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych itp. Oprócz tego, integralną częścią tej publikacji jest diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Będzino.

Adresatami przedmiotowego programu są mieszkańcy gminy Będzino, zwłaszcza dzieci i młodzież oraz osoby ze środowisk szczególnie dotkniętych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków, uzależnień behawioralnych jak również osoby dotknięte przemocą domową. Ma on służyć przede wszystkim rozwijaniu świadomości i edukacji mieszkańców na temat szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień ma wspierać działania profilaktyczne na terenie gminy i alternatywne formy spędzania wolnego czasu. Ma służyć przede wszystkim życiu w trzeźwości, zmianie dotychczasowych nawyków i przyzwyczajeń wśród lokalnej społeczności, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży i zmianie podejścia do postrzegania problemu alkoholowego i coraz częściej spotykanym uzależnieniom behawioralnym. Podstawowe założenia niniejszego programu były konstruowane podczas posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie.